

DAVID NAVARA je už dvě dekády hráčem světové špičky a v bíločerném šachovém světě si udělal velké jméno. **JÁCHYM NĚMEC** stále ještě chodí na základní školu, plave, hraje ragby a fotbal, natáčí na YouTube šachová videa a mezi elitu začíná čím dál víc nakukovat. Dělí je víc než 20 let věku, ale šachy na žádné rozdíly nehledí. Na stránkách magazínu Coach i proto mohli sehrát partii složenou z otázek a odpovědí.

TEXT: JIŘÍ NIKODÝM

Nejprve přemýšlej, potom hraj

FOTO: ČTK

ŠACHOVÝ VELMISTR
DAVID NAVARA

Narozen: 27. 3. 1985

Kariéra: nejlepší český šachista současnosti, ve světovém žebříčku FIDE (Mezinárodní šachová federace) byl nejvyšší v říjnu 2006 na 13. místě, aktuálně na 54. pozici, člen Hráčské komise FIDE ve 14 letech získal titul mezinárodního mistra, v 16 letech se stal velmistrem

FIDE ELO body: současné 2681 (červen 2022), nejvyšší 2751 (květen 2015)

Úspěchy: bronz na MS do 12 let (1997), stříbro na MS do 14 let (1998), stříbro na ME 2015 a 6. místo na ME 2004

Byly na začátku vaší sportovní kariéry hned šachy, nebo jste se věnoval i jiným sportům či aktivitám?

NAVARA: „Šachy jsem začal hrát v šesti letech a mimořádně mě zaujaly. Další podobně výrazné koníčky jsem neměl, přestože jsem se jako malý dost zajímal o dinosaury a později o řadu jiných aktivit. Nejsem líný na krok, ale sportovní nadšenec nejsem.“

NĚMEC: „Přibližně od pěti let se věnuji ragby a trénuji dosud. Často se mi kříží termíny turnajů, ale tréninků a ragbyových kempů se pořád účastním a ragby mě pořád baví.“

Kdo vás přivedl k šachům a co vás na nich zaujalo?

NAVARA: „Babička mi půjčila knížku pro začátečníky, když jsem se nudil. Na šachu mě zaujalo bohatství idejí, nevyčerpatelnost. Rodiče mě v mých zájmech podporovali.“

NĚMEC: „V mateřské školce byl kroužek šachů. Bohužel byl hned plný a místo bylo jen v kroužku pro pokročilejší. S tátou jsme prošli obsah předchozího kurzu a celý poslední rok jsem chodil do šachového kroužku.“

V čem nacházíte kouzlo šachů?

NAVARA: „Jedná se o svéráznou kombinaci hry, sportu, umění i vědy. Za šachovnicí se mohou setkávat lidé různých kultur i generací, bohatí s chudými, muži se ženami, profesoři s dělníky, neoliberalové se socialisty.“

NĚMEC: „Laikovi bych asi odpověděl, že v nekonečnu možností. Šachy mě neustále udivují, ohromují a hrozně baví. Mám rád šachovou komunitu lidí.“

Kdo byl vaším prvním trenérem a co si pamatujete, že vás učil jako první?

NAVARA: „Mým prvním trenérem byl pan Zdeněk Müller, přívětivý starý pán s pedagogickým nadáním. Ukazoval nám pěkné klasické partie, nechával nás řešit kombinace i hrát mezi sebou. Do kroužku pro mírně pokročilé nás tehdy chodilo zhruba osm. Dnes je jeden z nás velmistr a další dva mezinárodní mistři! Mým prvním individuálním trenérem byl pan Antonín Ambrož. Ti další jsou známější, také je zmiňuji na mnoha jiných místech. Obecně jsem měl na trenéry velké štěstí!“

NĚMEC: „Vzpomínám si, že mě Kamila Říhová v šesti letech učila kritická pole. Prvním trenérem v pravém slova smyslu byl Standa Stárek, který mě trénoval pět let. Naučil mě všechny základní nezbytné šachové dovednosti - techniku šachu (zahájení, střední hru, koncovky), taktiku a strategii. Jako první jsme určitě řešili diagramy.“

Co považujete za důležitější - naučené tahy a kombinace, nebo vlastní kreativitu?

NAVARA: „Vlastní kreativitu, ale někdy je těžké vést přesné hranice. Samozřejmě jsem dost trénoval kombinace, ale uplatnění standardních motivů v neznámé

FOTO: ARCHIV JÁCHYMA NĚMCE

**ŠACHOVÝ MISTR
JÁCHYM NĚMEC**

Narozen: 21. 6. 2008
Kariéra: člen Klubu šachistů Říčany 1925, aktuálně na 2673. místě
FIDE ELO body: současné 2363 (červen 2022), nejvyšší 2402 (prosinec 2021)
Úspěchy: nejvíc si cení dosažení 2400 ELO bodů ve 13 letech, které mu zajistilo 4. místo ve světovém pořadí kategorie U14, a 5. místa na turnaji v Uppsale

pozici je také tvůrčí činnost. Trochu mě trápí, že pozvolna roste význam studia zahájení, které je náročné na paměť a poskytuje méně prostoru pro vlastní tvorbu.“

NĚMEC: „Nemyslím, že je jedna složka důležitější než ta druhá. Pokud se nebudu věnovat zahájení a nebudu se učit počáteční, často počítačové varianty, můžu prohrát partii hned. Vlastní kreativita je samozřejmě také důležitá a odlišuje často ty nejlepší.“

Jaká je vaše herní filozofie?

NAVARA: „O výsledku partie rozhoduje poslední chyba.“

NĚMEC: „Zatím nemám žádnou. Třeba k nějaké dospěji. Hraji šachy, protože mě baví ten boj, a mám radost, když objevím něco, co není patrné pro ostatní.“

Jak pracujete s trenérem na vašich emocích?

NAVARA: „S trenérem se zabýváme spíše šachovými aspekty, emoce občas konzultuji s psychologem.“

NĚMEC: „Diskutujeme a znovu si přehráváme kritické situace. Na co jsem myslel, jak jsem reagoval a proč. Tohle řešíme hodně, je to moje slabá stránka.“

Jak vypadá vaše mentální příprava?

Zapojuje se do ní trenér nebo jiný odborník, specialista?

NAVARA: „Příležitostně konzultuji tyto záležitosti s psychologem, občas i s trenérem.“

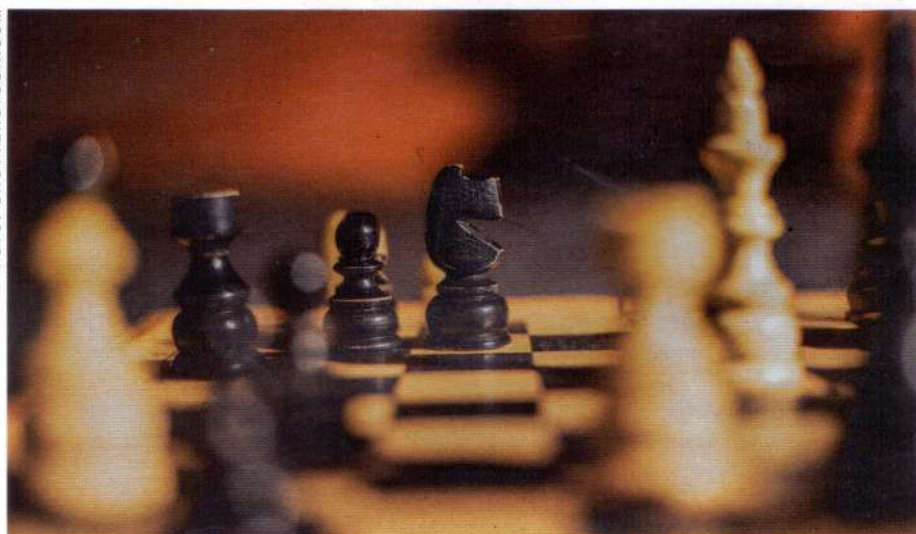
NĚMEC: „Řeším s trenérem a samozřejmě s rodiči. Z nějakého důvodu mají velmi často jiný názor na nastalé situace a jejich řešení než já.“ (úsměv)

Jak vypadá příprava na utkání a na turnaj?

NAVARA: „Před turnajem se věnuji šachům tak nějak obecně, případně trochu pracuji na svém repertoáru zahájení. Při přípravě na konkrétní soupeře se nejprve snažím zjistit něco o jejich stylu, pak studuji v databázi, jaká zahájení hrají. Následně si vyberu, co chci hrát (když to soupeř dovolí) a danou variantu si ještě trochu prostuduji. Celkově to je docela těžké, ale konkurence je velká, takže vedle talentu je nutná i systematická práce.“

NĚMEC: „Velmi záleží na typu turnaje. Hraji dlouhodobé soutěže (ligy), klasické otevřené i uzavřené turnaje trvající přibližně týden, dále soutěže ve zrychleném tempu, které se stihnou odehrát za víkend nebo i za jeden den. →

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

Pokud mluvíme o klasickém šachu, tak se připravuji na konkrétního předem známého soupeře odhadem dvě až čtyři hodiny. V uzavřeném turnaji znám své soupeře i týdny dopředu a příprava je pak delší a intenzivnější.“

Jak vypadá analýza utkání, turnaje?

NAVARA: „Odehrané partie většinou nejprve rozebírám se soupeři, následně pak s počítačem. Ten mi vysvětlí, co všechno jsem zahrál špatně. Když se z toho poučím, možná se příště vyhnu opakování podobných chyb.“

NĚMEC: „Hned po partii si ji zapíšu do své databáze a lehce okomentuji, zaznamenám si nápady a varianty, které jsem při partii počítal. Později, klidně až s týdenním i delším odstupem, analyzuji celou partii důkladně. Výsledek mé práce pošlu trenérům, kteří mě požádají o doplnění variant, které jsem přehlédl, a ohodnotí mou analýzu, abych se v budoucnu zlepšil. Analýza by správně měla trvat déle než samotná partie, tedy zhruba čtyři až šest hodin.“

Čemu s trenérem věnujete víc času: přípravě na utkání, nebo analýze toho předchozího?

NAVARA: „Já se v poslední době připravuji většinou sám. Během soutěží se především připravuji, mimo soutěže více analyzuji odehrané partie. Svě i cizí.“

NĚMEC: „Šachový trénink je velice různorodý, často se analýza a příprava překrývají. Naopak existují šachové úlohy, které se v partii nikdy nestaly a nestanou, a přesto jim věnujeme spoustu času. Všechny činnosti vedou - nebo aspoň by měly - ke zlepšení mentálních schopností a tím i ke zlepšení v samotné hře.“

Jak moc zkoumáte před utkáním hru a silné a slabé stránky soupeře?

NAVARA: „Tím více, čím méně toho o soupeři vím. S mnoha soupeři se utkávám poměrně často a dobře se známe.“

NĚMEC: „Hodně. Jak jsem řekl dříve, na každého soupeře se připravuji několik hodin. Zjistím si, jaké hraje zahájení, jaké varianty, jestli se dobře orientuje v dynamických pozicích atd. S tím mi hodně pomáhá můj trenér Lukáš Vlasák, má obrovský přehled v zahájení a daleko spíše odhadne soupeře.“

Herní strategii určujete vy, nebo trenér?

NAVARA: „Já. A samozřejmě také soupeř, který mě chce zatáhnout na své teritorium.“

NĚMEC: „Spíše já, rozhodnutí musí být moje. Typicky zvolím systém, který bych chtěl na daného soupeře hrát, a trenér mi doporučí a upozorní na specifické varianty a celé partie hrané silnými hráči. Partie si pak přehrávám a snažím se porozumět systému hry a rozhodnutím.“

„PŘIBLIŽNĚ OD PĚTI LET SE VĚNUJI RAGBY A TRÉNUJI DOSUD. CHODÍM NA KONDIČNÍ TRÉNINKY PLAVÁNÍ. FOTBÁLEK S KAMARÁDY V TĚLOCVIČNĚ NEBO NA SOKOLÁKU PATŘÍ K NEDĚLNÍMU VEČERU.“

Jáchym Němec

Je možné mít během utkání kontakt s trenérem? Pokud ano, jak takovou možnost využíváte?

NAVARA: „Během partie bychom se s nikým bavit neměli. V soutěžích družstev se můžeme zeptat kapitána, zda smíme přijmout remízu, ale tuto možnost využívám co možná nejméně. Jakmile partie začne, musím si se všemi problémy poradit sám.“

NĚMEC: „Není to možné. Jakýkoliv kontakt, který by mohl ovlivnit mě nebo hru, vede k diskvalifikaci.“

Zapojujete do tréninkového procesu i jiné sporty nebo aktivity, které třeba se sportem vůbec nesouvísí?

NAVARA: „Snažím se mít dostatek pohybu, rád chodím na procházky do přírody. A věnuji se mnoha činnostem, jež se sportem nesouvisejí, ale nepovažoval bych to za tréninkový proces.“

NĚMEC: „Jasně. Jak jsem už řekl, hraji ragby, chodím na kondiční tréninky plavání. Fotbálek s kamarády v tělocvičně nebo na sokoláku patří k nedělnímu večeru.“

Jakou nejdůležitější radu jste dostal?

NAVARA: „Nejprve přemýšlej, teprve potom hraj! A přemýšlej nad tím, o co svými tahy soupeř usiluje.“

NĚMEC: „Partie se hraje až do konce, dokud není podepsaný partiáť.“

Jakým směrem se šachy vyvíjejí? Převládá obrana, nebo ofenziva?

NAVARA: „Neustále se rozrůstá teorie zahájení, jejíž studium je v současnosti dost náročné. Obrana se oproti době před třiceti lety výrazně zlepšila, kvůli čemuž ve špičkových soutěžích mírně přibývá nerozhodných výsledků.“

NĚMEC: „Porovnáme-li partie dnešní s těmi odehranými před 100 a více lety, pak je určité posun k obraně. Dnes na nejvyšší úrovni nelze hrát, jako hrál Michail Tal, romanticky, útočně za cenu nekorektních obětí. To neznamená, že by šachy byly méně útočné, ale mnoho myšlenek a variant z minulosti bylo vyvráceno pomocí počítače. Dále záleží na konkrétním hráči, někdo vyznává útočný styl, někdo spíše strategický, bez taktických zápletek.“

Co vás na vašem sportu stále fascinuje?

NAVARA: „Nesmírné bohatství šachové hry, vtěsnané do pouhých 64 polí. Šachy hraji už přes 30 let, ale neustále v nich objevuji něco nového. Je to koníček na celý život.“

NĚMEC: „Proměnnost, napětí, boj. Baví mě hrát šachy, analyzovat partie, sledovat nejlepší hráče, řešit hádanky.“